

31 март

МЛАД ТУРИСТ

ГОД. 9

СОФИЯ

КН. 2

„МЛАД ТУРИСТ“, ГОД. 9, КН. 12:

1. В подкрепа на туризма „Млад турист“
2. Излет до Малйовица Инж. Ив. Иванов
3. Николай Трендафиловъ Л. Н. Т.
4. Към Черния върх Д. Шишманов
5. Доспат В. Кулев
6. Ски-спорт Ив. Иванов
7. Книжнина Г. Георгиев
8. Приложения:
Източно езеро на р. Малйовица с гледка
към групата Прекарек Ив. Иванов
9. Снимки въ текста:
1. в. Малка и Голяма Малйовица (1731 м) Ив. Ив.
2. в. Малйовица (1731 м.) Ив. Ив.
3. р. Малйовица Ив. Ив.
4. в. Малйовица (1731 м.) Ив. Ив.
5. Николай Трендафилов.

Сп. „Млад турист“ е одобрено от Министерството на народното просвещение и прелоржчано с наредба № 29765 от 30.IX. 1921 год. за всички училищни и обществени библиотеки.

Годишен абонамент
на „Млад Турист“ — 30 лева.
Отделна книжка — 4 лева; двойна — 5 лева.
Адрес на редакцията: Вжлкович, 15, София

СНИМКА ИНЖ. ИВ. ИВАНОВ

ИЗТОЧНОТО ЕЗЕРО НА Р. МАЛЙОВИЦА С ГЛЕДКА КЪМ ГРУПАТА ПРЕКАРЕК

МЛАД ТУРИСТ

ОРГАН НА ЮНОШЕСКИЯ ТУРИСТСКИ СЪЮЗ В БЪЛГАРИЯ

Год. 9

октомври 1923

Кн. 2

В ПОДКРЕПА НА ТУРИЗМА

Юношеския Туристски Съюз в България не е получавал до сега дарения от външни лица, нито от свои членове. Цели десет години той е крепнел самостоятелно и се е издържал от своята собствена среда: от ученици и студенти. Но в последно време нашата организация засили и разклони твърде много своята дейност не само в идейна посока, но и в сериозни практически постижения, главно: хижестроителство. Тук съществуват големи средства, каквито съюза няма. От друга страна, ясно е, че той ще постигне своите задачи много по-бързо, ако бъде подкрепен и от външни лица. За пръв път в историята на съюза, един такъв случай иде да улесни нашето дело. Видният общественик и родолюбец, г-н Константин П. Панайодов е подарил на съюза „Юнак“ своя най-ценен имот — едно здание от 12 апартамента. Чистия приход от техния наем ще се разпределя между „Юнак“, двете туристски организации, Военното Министерство, ловната организация и съюза на колоездачните дружества. Всеки от тези институти ще употребява своя дял от прихода за цели, определени от дарителя. Юношеския туристски съюз ще получава 10% от този приход и съгласно волята на дарителя ще раздава от негово име награди на отличили се туристи при разни излети и съзетезания, както и помощи за постройка на туристски хижи.

*

Г-н Константин П. Панайодов принадлежи към една генерация, която издигна и съгради България. Егоизмът на днешното време сподави и последния отзвук на този строителен дух, но все пак, изглежда, че е останало нещо. И затова, делото на г-н Панайодов изпъква още по-ярко и с двойна сила подкрепя нашия устрем към бъдещето.

Г-н Панайодов е роден в Търново; следвал е правните науки в Русия и България и ги е завършил в 1891 година; прослужил известно време по съдебното ведомство, той достигнал поста министър на правосъдието (1905, 1906, 1907 и началото на 1908); дълги години е бил народен представител и

има зад себе си една оживена и неуморна обществена дейност. Автор е на правни съчинения и е написал кратка история на България, под надслов: „Разкази от българската история“, дето е поместил и свои подобрани стихове. Други разкази: „Бялата жена“, „Родина“. Още от 1895 година г-н Панайотов се числи в съюза „Юнак“, а като любител на природата е обиколил Кавказ, Крим, най-хубавите кътове на Стара-Планина, Средна-Гора, Рила, Родопите, Карпатите и Алпите.

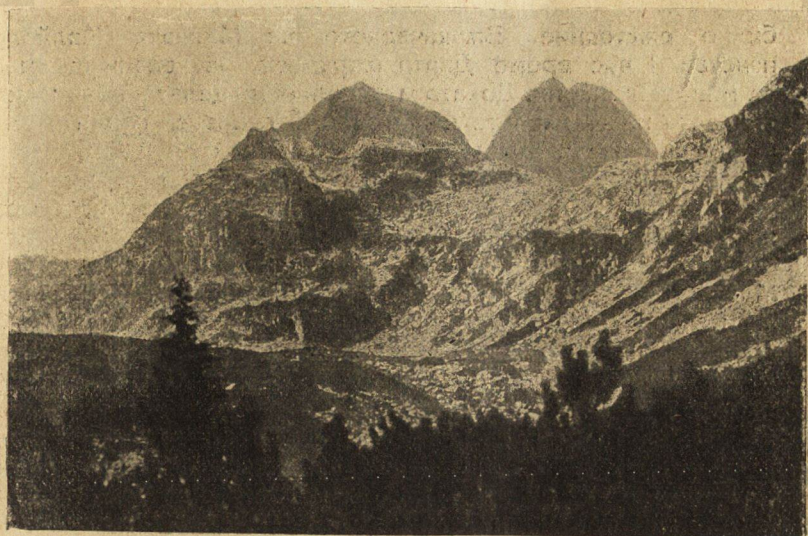
„Млад Турист“

ИЗЛЕТ ДО МАЛЙОВИЦА

Петият по височина връх на Рилския масив е хубавия пирамидален колос Малйовица: да го изкачим от север бе и целта ни в един излет през това лято.

Нашият лагер е в сърцето на Черноискърската долина — в поляните Гюлечица, една моренна тераса в голем стил между Прека река, Малйовица и Черния Искър, чийто пеющ шум ний слушаме денем и нощем вече цело лято. Най-хубаво, най-игриво звучи, обаче, песента на Малйовица, чийто води идат от 3-те хубави езера на гордата, величествена пирамида — едноименица на реката — която блести на юг.

Ранното слънце над Соколец ни огрева на път към върха изкачвайки хребета на Плана за да се спуснем в долината на Малйовица. Плана е вододел между долините на р. Малйовица и Преките реки; започва от най-горната тераса на Прекарек, дето отделя едно от 9-тех ѝ езера към Малйовица, следва с северна посока и в сравнително меки форми реката — и там дето тази възвива малко на северо-запад за да вземе буйното си течение, тя се разделя на две: единия клон образува северното ограничение на долината на Лева Прека река, а другия следва Малйовица, образува самото връхче Плана и се разлива постепенно в големата моренна тераса Гюлечица. Целата Плана е гъсто залесена с клек. От завоя на Царския път (1620 м.), който води от Говедарци през Овнарци в романтичната долина на Урдина река, до върха Плана (1743 м.) има добра пътека и се възлиза за около 20 минути. От там пътеката се раздвоява: една по хребета възлиза към северо-източния клон на Плана за към Прекарек и Рупите, а другата се спуска по малките поляни всред клековете в долината на р. Малйовица. Умората от възкачването на стръмнината между Царския път и Плана се изкупва богато от хубавата гледка, която се открива изведнаж пред очите ви. Редко в високите планини се среща долина, тъй хубаво изваяна от глетчери и от водата, с строг параболичен напечен профил, както горната долина на р.

Снимка инж. Ив. Ив.

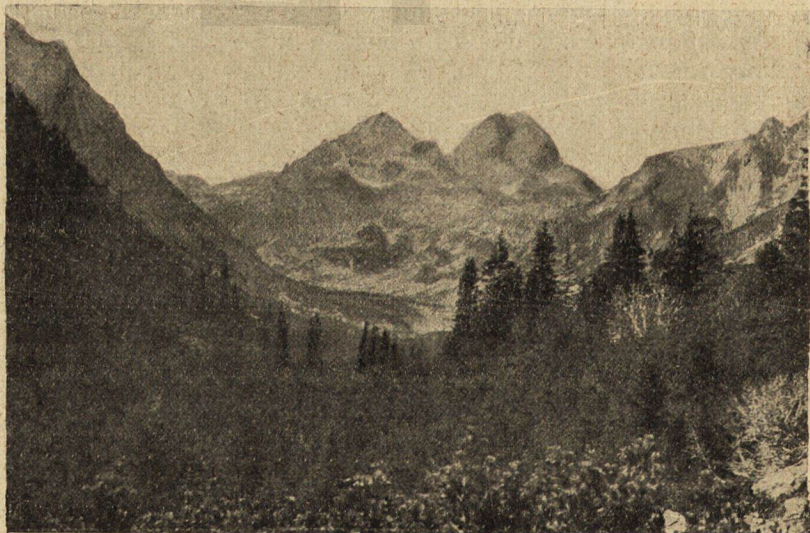
в. Малка и Голяма Малийовица (1731м.)

Малийовица, а величествената пирамида, която я затваря от юг и венеца от фантастични скали по страничните билъ при-
дават на целата картина ненагледна красота.

Пжтеката в долината води отначало по десния брег на реката, после минана на левия. Тя е просечена все из гжстия клек, който е обхванал целата долина и изпжжда лека пол-
лека другите иглолистни джрвета. Това изджржливо, непро-
ходимо растение пжлзи упорито кжм вжрховете и нередко
ще го срещнете масово на височини до 2500—2600 м. Кол-
кото клекжт е ценен за планината, толкова е неприятен за
приятелите ѝ, бранейки цели области само за себе си. И
движейки се из тази алея на клековете, ний си спомняме как
един пжт в долината на Лева Прека река изходихме около
600 м. разстояние за цели 2½ часа и как после правихме го-
леми обиколки по карпите и блоковете само за да го из-
бегнем. Колкото по-навлизаме в долината, толкова по се
мени изгледа на вжрха и в преден план изпжква все по-
резко Малката Малийовица, отделяща се от Големата с резка
пропаст. От Плана до подножието на Малка Малийовица се
отива за 2 часа. От тук удобния пжт за вжзкачване на вжрха
е все по реката до горното източно езеро, после на гребена,
край Елени вжрх и по билото от Голема Малийовица. С този
пжт се заобикаля Малката Малийовица и Големата се прев-
зема из отзад леко, удобно, без риск и умора. Вжзкачва-
нето на Малката Малийовица става добре през Северния
Комин; трябва, обаче, да се внимава при ходенето из легло-
вището на улея, чийто натрупан материал е в твжрде ла-

билно състояние. Вжзачването на Малката Малийовица изисква 1 час време. Двата върха са разделени с опасни за минаване карпи. Докато материала на цялата долина и на основата на върховете е почти само гнайсов, горните части на последните са шистозни и то с наклон на пластовете $10-15^{\circ}$ север—юг. Това е причината, щото тези колоси да са ерозирали така силно, та северните им страни, особено на Големата Малийовица, образуват няколко стотин метра отвесни стени. Едно директно вжзачване по стената на Малийовица от южм страна на Малка Урдина река или двете леви Малийовешки езерца е почти невжзможно. След няколко уморителни опити ний изоставихме вжзлаза по северната стена, спуснахме се на горното десно езеро и превзехме върха из отзад.

Гледката от Голема Малийовица (2731 м.) е извжнредно хубава и разнообразна: далеч на север, като полуелипса през омърата се чжртае силуета на Витоша; между нея и вас стои цел лабиринт от хжлмовете на Плана-планина, а до нея се извива южм Витоша широката Паликария. По-насам е долината на Черния Искжр, непосредствено пред вас и в десно: двете езерца на Малийовица, докато в лево — в огромната пропаст под върха — лежи долината на Малка Урдина река, обжржжена с твжрде фантастични жбери и чуки. Вжзвивайки се през запад южм юг, вий виждате легловищата на 7-тех езера, Дамка, Урдините езера, после цялата серия от стржмни скалисти върхове крей дупнишка Бистрица, докато погледа ви потжне в огромната, джлбока долина на Рилската

Снимка инж. Ив. Иванов

в. Малийовица (1731 м.)

Снимка инж. Ив. Иванов

р. Малйовица

река. Непосредствено под вас в бездната вий виждате Кирилова поляна, Клаузата и дребни фигурки на хора около нея, които се грижат усърдно да оголят тази китна долина; срещу вас стои панорамата на целия южен рилски масив с безброй гънки и върхове, а зад него на юг се чертае в светлото южно небе Пирин. На триста метра пред вас пък е огромната скала, образуваща южния край на Малйовица — това е Елени връх, чиято гледка от Рилския манастир е незабравима. Той е с около 80 м. по нисък от Малйовица и следов. 2652 м висок. Показаното в картата 2552 м. е сигурна грешка. Завъртите ли се на изток, пред вас се открива каменно море от върховете на Маринковица, Налбанта, Пчелино, Скакавец, Мусаленския масив, Манчу, по на изток още много други, докато гребена на планинските вериги и синевата на небето се слезат в едно. Близко пред вас пък сж величавите форми на Прекарек, хубавото смарагдово езеро на р. Малйовица (снимката-приложение); по в лево е долината на Черния Искър, Самоковско, Иктиманско, Балкана и пак Витоша. Панорамата от горе е тжй величествена и хубава, че с мъка човек се откъсва от сжърцанието ѝ.

След малък отдых ний започваме да се спускаме по югозападния широк, тревист гърб на Малйовица, после по карпите слезнахме в долината на Малка Урдина река. Оттук върха изглежда като огромна шеметна скала, под която сж приютили малките Малйовишки езерца и няколко алпийски

Снимка инж. Ив. Ив.

в. Малиовица (1731 м.)

поляни. Тяхната идиличност стои в силен контраст с мрачната горда Малиовица и с околните настръхнали чукари. Докато ний се радваме на тяхната проста прелест мъгла заглази по темето на върха.

Ний се сбoguваме набързо с красивата Малиовица и се спускаме в долината на Голема Урдина река към лагера в Гюлечица. От в. Малиовица до моста на Царския път при Урдина река е около 3½ часа път; от там до пътеката на пътя за Плана още 1 час, тъй че целия излет исисква, без почивките, около 8 часа време.

Инж. Ив. Иванов

НИКОЛАЙ ТРЕНДАФИЛОВ

Неговият гроб е вече покрит с есенни листа.

Балканжт е спуствал своя траурен вуал от мъгли и омъра, но понякога, до лобното място достига лъч, превръща омарата в сребриста мрежа и върху тоя призрачен фон израства — в голямо, необикновено видение — образът на Николай Трендафилов. Вечер, когато небосвода е тъмен като разплакан човек, очите на погубения другар — неговите ярки, еленови очи — светят на небето като загубени, самотни звезди. Духът на покойния и неговите очи сж две неща, които смъртта не може да ни отнеме; те ще останат за винаги в спомена и в паметта на ония, които няма да забравят Николай Трендафилов.

*

Неговата смърт бе жестока. Хипнозът на славяно-азиятски мрак заля Родината с лудост и огнения меч на смъртта покоси живота на хиляди. В тоя пожар загина — като мъченик и апостол на истината — и Николай Трендафилов, доблестен и верен син на Родината.

Ние няма да крием печалната истина на неговия скърбен край: Николай Трендафилов не загина в руско-японската война или в друга като нея, за да ни бжде това безразлично. Той падна убит на 28 септември 1923 г. от засада на мятежници — комунисти и земледелци при с. Озареве, Врачанско. Ранен с куршум, той бива намушкан най-жестоко с ножове на седем места — и с тржнения венец на печално мъченичество бе откъснат за винаги от живота.

Витоша, негова втора майка, няма да слуша вече бодрия и весел глас на своя син, който я бе обикнал до забрава. Нашите хубави родни планини няма да срещат вече неговия туристски поздрав. Нито един планински върх не ще възбужда удивление и възторг в светлата му душа.

*

Малцина сж живяли тъй заслужено и малцина умират тъй рано. Те сж най-щастливи. За нас — чието име е написано по вода и ще изчезне във времето, както тя се губи в океана — такава смърт, наистина е непостижима.

Отдал себе си на едно възвишено дело — юношеския туризъм — той му служеше с ржка и сжрдце. Сжс своята огромна енергия и с помощта само на неколцина другари, Н. Тр. се зае с градежа на хижа „Златните мостове“. Той бе на път да постигне — с хиляди лични жертви! — онова, което стотици само сж мечтаели. Но зовът на родината стигна и до него. Той напустна своята любима работа — и без да има време, може-би, да се прости с Витоша — загина далеч някъде в полите на родния Балкан.

Хижа „Златните мостове“ загуби своя най-голям и най-здрав стълб, а юношеския туризъм — най-преданния си ратник и борец.

С ранната смърт на Николай Трендафилов бе отсечен върхът на едно високо, стройно дръвче в красивите и буйни гори на България...

Светла памет на незабравимия другар!

Л. Н. Т.

КЪМ ЧЕРНИЯ ВЪРХ

Ноще, при луна, планината е невероятна и препълнена с хипнотична сила. Нашата малка група, която минава преди изгрев слънце между Камен дел и Черната скала към Черни върх, прилича на сбирка рицари, увлечена в приказен мир към бленувана цел. Между матовосребърните скали, долу в глжбта, е изтегнато звездестото тело на София, която ни е пратила тук да ѝ донесем некакво сжкровище. И сега планината ни дебне отвсџде. Не се знае острите ѝ мускули, бе-плжтния студ на дихането ѝ, заплаха ли лжхат или приятелство. Или само насмешка, че едџа сега, за прџв път, сме се измолили на жестоката и все пак любима София да ни пусне нагоре, към безмятежното величие на върховете. Затова, може би, и ний вжрвим тжй радостно и малко плахо, като блудни деца Само водача¹⁾ ни см-ло и пжргаво крачи напред. Защото тук е неговото царство. Млад студент по агрономия, той е един от стражите на обширния цирк, дето извира водите за града, и през който не бива да минава никой. Стражът и сега будно следи да не се е залутал некой в забраненото место. Готов е и с острия писжк на един куршум, пратен над главата на джрзкия, да го спре и повжрне назад. Той бди над нашето здраве. Ала мен се чини, че бди ревниво и над осамотението на царството си, овито с чара на непожтнатата, моминска свежест, сред тихия ромол на водите и едџа уловимия сжсжк на буйните треви, не знаещи коса. Но нека брани своето царство, щом малко по-долу от него той готви за всички убежище: хижата „Затни мостове“, строена от туристкото дружество „Витоша“, чийто председател е нашия водач. Той ни кани на слизане непременно да минем край хижата, настоява преди да сме се сжпротивили. Защото трима от групата ни сж началници от горското ведомство, — един по-висш от другия. А те и техното министерство биха могли . . . ако биха искали . . . да помогнат при строежа на хижата. Водача ни крие тая идея и наивно блазни влиятелните хора. Но те сж вече сжблазнени. Сред тоя приказен мир, тая надсветовна преснота, една хижа, дето уморения богомолец на Витоша може да си почине, или да се скрие, ако капризната планина се сжрди и треши, — не е ли едно от малкото хубави начинания, безусловно за подкрепа? Ний ще идем при хижата. Само да се изкачим горе.

Слжнцето е изгряло вече над Драгалевските височини. Стигнали малко по-високо, жрваме изведнаж над ихтиманското и над костенското поле — между Балкана и Рила — необятно, ослепително море облаци. Арктически, грандиозен

¹⁾ Водачът е бил Николай Трендафилов

пейзаж: — сякаш плуваме над вечните ледове към северния полюс. Само стръмното завиване на пътеката откъсва омаяносаните ни очи от редкото видение. Отново се катерим. Малко усилия сред сипеите, почивки, маскирани зад привидно възхищение от панорамата, повтаряне на старите истини, че в планината върховете се сж близо, а остават далече. Но докато се мислим още далеко, сякаш избликваме из стръмината върху платото на върха. И спираме изненадани. Преварили сж ни! Стотина джновисти с „учителя“. Странно събрание на измжчени, халюцинирани хора, сплотени от непонятна сила. Стоят и пеят в причастие с природата. От тях към нас лжха спокойно пренебрежение. Дигаме рамене и бжрже отиваме в страни, защото и ний сме дошли да се причастим към природата.

Ширине, лекост. Оргия от багри, лжчи и преснота. Поглежда описва стремителни кржгове от стотици километри. Обзема ни майовната илюзия, че имаме крила, които ни носят от Белмекен на Руен, от Дупница към Драгоман. Гмуркаме се надолу към горите и градините на Чупетлиово, витаем над Пернишките мини, надваряме се с аеропланите при Гурмазово. Сякаш всичко е наше, приклонено при нозете ни, за да му повеляваме. Искжра блести и се промжква бжрзо през полето. Не се ли чуе шума на вжлните му и песен, нейде в нивята? И далеч, и страшно близо, легнали в душата на човека, сж всички неща. И ний ненаситно ги пригржщаме и ликуваме пред красотата им. Пжлзим от скала на скала, за да потжне погледа ни по-наджлбоко. Очите ни дирят да разгатнат Рила и Родопите, които срещу слжнцето, лежат синкаво-морави като гигантски змей с люспест гржб на стража сред бжлгарските земи. Всичко наоколо непрестанно блика, подобно извор на възраждане и стройност, в който опрашената ни душа на граждани се кжпе без насита. Би ни се искало да крещим и да лудуваме в религиозен екстаз и преклонение.

А сетне ний наистина лудуваме, но под мелодията на новото време. Некой е донесжл топка и всички играем на футбол. И планината не се сжрди. Нали това тичане и резко движение е младост, — отглас на нейната вечна младост. Снизходително ни гледат чукарите и когато седаме да се подкрепим. После ни отварят мека пътека надолу, която поемаме след последно летение из ширинето, лжчите и багрите. Торфени полета, огромни ератически блокове, звжники, малки, морави тиняви, витожки еделвайс, тжнки прозирни бари, покой ненарушен дори от цвжртение на птички. Сетне боровинки, по-големи скали, отделни джрвета, една палатка. И внезапно ни обзема хармоничния хаос на боровеите, на слжнчевите петна, здравеца, папратите, едрата тинтява с сините ѝ цветове, протегнати молитвено нагоре, планинските

карамфили, с тяхните коронки, подобни на кокетно парфюмирани снежни кристали. Песен на реката, остра жизнена сила в въздуха, която ни шиба. И всичко това е около хижата. Нейните основи сж вече изкопани, материала струпан на сълнчев склон сред гората, с широк изглед към Люлин и радомирските хълмове. Водачът ни дири да остане спокоен, но когато обажда, че липсват стотина хиляди, за да може да се завърши постройката, очите му тревожно питат ще помогнат ли ония, които могат да помогнат. А те начеват да говорят за поддржката, що джлжим на младежта, за обновата, която чакаме всички и която пак от младежта ще дойде. И в тоя разговор се крие и утехата и надеждата, очаквани от водача ни. Той се успокоява и мисли за близкия ден. И внезапно ободрен, уверен в успеха на онова, що той и другарите му сж наченали, нашия водач чевржсто ни увлича в пътя надолу през гората, нататък дето ни чака поржчана от нас традиционна бжлгарска гошавка: угоено агне, достойно за царска трапеза, и бжжлиа руйно вино.

27 август 1923

Димитр Шишманов

ДОСПАТ

(Продължение от кн. 1)

На стржмния южен бряг на Канина-река се крие голямото, старинно село Ковачевица. Сжс своите тжмно сиви и зеленикави кжщи, опряни една о друга и покрити с големи плочи, то прилича на стадо костенурки, което слиза да пие вода от реката. Кога слизах от върха над с. Скребатно в дълбокия дол на реката, изпжлнен с глух тжтен, това ми впечатление, бе тжй силно, че трябваше да се спирам много пжти, за да си го обясня. Отгоре реката се вижда като тжнка синя ивица, поржсена тук-там с бяло: бързеи, около които се тжмнееха малки воденички и бичкии.

В съседното село Гостуи и до ден днешен овчарите добиват огжн, напролет, чрез тжркване на джрвета, който сжхраняват цяло лято — да пази овцете от болест и мор. Наричат го „божи огжн“ и твжрдо вярват, че бог го пуца отъ небето да защити овцете им. Друго едно село — Осеново, пак в Доспат, близо до левия бряг на Места, преди 100—150 години почнало да се сжбаря — жителите му сторили някакжв грях. Кжщите се събаряли една по една, сякаш разкжсвани от страшна сила — и най-сетне ужасеното село побегнало, та се заселило през два дола в трети, гдего е и сега. Но чудо: всред развалините на старото село, които осеновчани обикалят и сега издалеч, стои здрава и непокжтната

вековната църква, оградена с огромни дървета. „Ето — това е чудото: кжщите ни се сжбарят, а божия дом остава; сжгрешили сме — джд от камъни ще рухне, пропасти ще ни погълнатъ — бягайте!“

Белобрад, прегърбен старец ме доведе отъ новото село до един валог над старото, посочи ми църквата и сжсипните около нея, обрасли с подивяли овошки и ме остави да ида сам в някогашното село. Странно сдържан е нашия народ (а може би — неспособен да чувствува силно, интензивно, да чувствува тжй, че това да проличи, да се види.) Старецът ми разказа страшната история на божия гняв, който се излял над цялото негово село и го прокудил далеч — в гола и каменлива урва, а гласът му бе все тжй безучастен и равен, очите му — спокойни и ясни. Неговият разказ бе величествена легенда за бога и за хората — и бард би трябвало да я изнесе, с мрачно светещи очи и с клокочещ глас, вдъхновен от развалините и бялата църква сред тях — от близката вековна гора и далечните небесни пирамиди на Пирин. Уви, той завърши все тжй безучастно, показва ми пжтека за селото — и главата му веднага клюмна: той задрема.

Бе привечер. Слжнцето вече се склони кжм черния рошав гржб на планината. Стжпките ми глухо кжнтеха по тая странна почва, която бавно пжлзи надолу, кжм огромната урва, гдето се оголват острите зеленикави становити скали. Из разхвърляния камжък тревожно се шумогаха сжс сухо и неприятно шумоление големи, красиви гущери сжс светло червени, стжклени очи — единствени обитатели на мжртвото поселище. Всички кжщи беха сжборени и тесните улички затрупани с едри камъни из които избуяваха бурени и подивяли овошки. Гук-там стжрчаха голи зидове, за да подчертаят, сякаш, околното разрушение.

Душата ми се сви и потржпа — може би населението ме зарази сжс суеверието си. Не зная, но бе ми тжй „боязно“ да стжпям из това прокжлното селище, че охотно бих се вжрнал. Аз живеях вече от седмица сжвсем сам всред суеверното население и бях, може би, вече молепсан от немия и тжп ужас на душата му. Извиках — гласът ми странно се изгуби — без ек или отзив сред сжсипните — и ми стана още по-страшно.

Единствена здрава сграда в селото бе църквата. Низка, вкопана в земята, с малка, джрвена камбанария, тя сирото се мушеше под огромните корони на четири вековни чинари, които образуваха непроницаем купол над нея. Те образуваха сжщински оазис, свеж и здрав сред околната пустиня на разрушението. С безшумни стжпки влезох въ малкия засенчен двор на църквата, постлан с плочи, гдето обилно шуртеше студена чешма — и тя единствена в разрушеното село. Между плочите бе поникнала буйна трева — в църк-

вата се служи само веднъж в годината, Затова, може би, стените ѝ сж чисти, девствено-бяли под сочната зеленикава сенка на платаните. Масивната врата, покрита с железни ивици, обкована с големи гвоздеи с многогранни глави, се отвори тежко, с хрипкаво скърцане и срещу мен лъхна тежкия въздух на старинна църква, наситен с мириз на тамян, восъчни свещи и старо, гниещо дърво. В църквата бе полумрак — малките прозорчета до самия покрив, гжсто замрежени съ ковани железни решетки, едва пропускаха мека светлина — и от звука на стъпките ми тишината се дръпна с тих и колеблив повей в тъмните ягли, зад низкия иконостас; когато спрях с някакво тежко и сладко чувство в душата, тя пак полази — сега вече сжвсем безшумно — и отново запълни с теготата си малкия изоставен храм.

Тишина. В тая църква няма никой. — Богомолците не сж измолили благодат от жестокия си Бог и тежка орис витае над престола, гдето не гори кандило, над почернения от времето дъбов иконостас, над тъмните икони, до които не се докосват молящи устни. Дали наистина по тия низки, старинни стени с примитивно-изразителна живопис не сж останали некакви следи от ужаса, отчаянието и безверието на богомолците, които сж дирили с последна вяра и сили закрила — и не сж я намерили. Какво имаше в тоя тежък въздух, та умът ми се помъти, душата ми помръкна и залитна като пред голяма несрета?

Тежка тишина и незнайни сили, които склапят над душата тъмни криле...

Като излезох вжн, слънцето бе залезло и должт — удавен в сенки. Далеч зад някакви планини дотлеваше слънчовата жарава и по странните образи, които мрежеха небето, се топяха и чезнях леки вишневи блясъци. Пирин издигаше в дълбокото небе на запад неземни върхове — и всичко бе странно тихо, бледо и неподвижно — като огромен саван, хвърлен над мжртвото селище — като отражение от света — като света, в очи, изгубили зрак за него.

В. Кулев

СКИ-СПОРТ

(Продължение от кн. 1)

Преди да изложа различните начини за ходене и изкачване сжс ски, считам за неизлишно да помена с неколко думи принадлежностите, необходими за тоя вид спорт. Скиора обикновено не чувствува студ в движение и един обикновен, непромокаем вълнен костюм е напълно достатъчен. Едва при по-дълги почивки става необходимо допълнително облекло. При буря и валеж, за предпочитане е връхна дреха

от гладък плат, защото дребните влакнца на рохавите платове набират и задържат снега, който, при стопяване, от после прониква до телото. Всички отвори на дрехите: на врата, ръцете и краката, трябва да бъдат закопчани и стегнати против ветъра и снега. За по-голема свобода на движение могат да се употребяват вместо бричове, по-дълги панталони пристегнати под колената. Обущата за ски-спорт трябва да сж удобни, здрави, широки и непромокаеми. Необходими сж още чифт леки щетки или здрав пжрт, снабдени отдолу с тжркала за задържане над снега. При силно слжнце и в буря — и цветни очила.

*

Така приготвени, ние все пак не бива да използваме за нашия спорт още пжрвия снег, който едва е покрил земята. Даже за опитния скиор, той представя сериозна опасност. Начинающия трябва да избере леко възвишение, покрито поне с 2—3 стжпки снег. Тук упражнението върви леко и паданията сж безопасни. Идеален ски-терен до София в това отношение сж върховете на Люлин, а тия кжм „Селимица“ в Витоша — за напреднали.

Ходене: При обикновеното положение, в покой, ските лежат успоредно и близко една до друга на около 4—5 см. Това разстояние обезателно трябва да се спазва и при ходене. Дирята на добрия скиор изпжква именно с малкото разстояние между двете резки от ските, дори в най-силния бег. С право ски-спорта се характеризира като изкуство да се пази равновсие. Не бива, обаче, то да се постига с помощта на щеките и пжрта.

От описаното изходно положение — без да вдигаме ската — привличаме крака напред, а тежестта на телото, както при „напада“ в гимнастическите упражнения, се пренася на предния крак. Телото, в горната част стои изправено, предното колено подгжнато напред, задния крак изопнат. — След това се прави сжщото движение с другия крак и т. н. При правилно изпжлнение на тоя ход, с подхлжзване, крачката е по-голема от обикновената. Не се почва с следния крак, до като пжрвия не е свжршил хлжзгането напред. И внимание върху разстоянието между ските!

Необходимо е да се избегват резки и бжрзи движения за запазване равновесие. Спокойно и бавно, като че безцелно сме решили да се поровим из снега! Насила не се изучава никакъв спорт!

Вжзкачване: След едночасово упражнение, особено в компанията на некой по-опитен скиор, можем смело да опитаме вжзкачването на някой малжк хжлм. Никога, обаче не срещу най-големия наклон, а чрез заобикаляне и постепенно вжзкачване в спирали. Ако вжпреки това почваме да се хлжзгаме назад, трябва да изоставим влаченето на ските,

и с наклонено напред тело да почнем да ходим нагоре, като удряме силно предната част на скиите в снега. Това е най-употребимия ход при изкачване на големи височини. Ако наклонът стане много голем и скиите и сега тръгнат назад, тогава изоставяме успоредното държане на скиите и почваме да ги слагаме с удар, една пред друга под жгъл.

Има и трети начин за ходене нагоре: скиите се обръщат напреко към оста на наклона, по хоризонталата, и възкачването става странично нагоре в последователни стъпала:

За да се избегне хлъзгането назад в такива случаи, под скиите поставят още и ивици от тюленова кожа с космите назад или дървени тригълници, прикрепени отдолу по цялата ширина на скиите.

Обръщане в покой: Напр. на десно. Повдигаме с замах десния си крак до като ската дойде в отвесно положение. Завъртаме в въздуха върха на ската назад, в десно, и я слагаме на земята. Ската се е завъртела и лежи на 180° от предишното положение. Върха ѝ дохожда там дето е бил преди това края. Скиите отново лежат паралелно една до друга, обаче краката са завъртени и заедно със скиите сочат противоположни посоки. Телото се завърта в десно, левия крак със ската се издига, прехвърля се, и се поставя близо до първата ска в основното положение.

Описанието на това обръщане е много по-сложно отколкото самото изпълнение. Самото обръщане става много бързо: издигане и замах с единия крак, обръщане, слагане другия крак! Още по-кърсо — обръщането става като скочим и в въздуха се завъртим в желаната посока.

Спускане: Взели нужната височина, ние можем вече да опитаме най-приятното в ски-спорта: спускането надолу. Заемаме основното положение: скиите близо една до друга: единия крак издаден малко (около 30 см.) напред. Телото наклонено леко напред в колената. Един лек тласък и ние политаме надолу. Чува се само свистенето на снега под гъвкавите джски. Колкото расте бързината на движението, толкова повече наклоняваме телото напред, в очакване да понесем всеки удар на терена.

Пълно самообладание и спокойствие. Всеко колебание, трепване или политане назад е сигурно падане. А дойде ли то, най-лесно се оправят заплетените ски в въздуха — като легнем на гърба.

Ив. Иванов

КНИЖНИНА

(Практическо ръководство по фотография, от Т. Апостолов, фотограф, София 1923. Цена 50 лв. Складирано във фотографния склад „Рембранд“ София).

Последното двадесетилетие донесе за фотографията такива колосални успехи, че днес нуждата от специализация по отделните клонове на тази техника, комай се налага от невъзможността едно лице с средни способности да обхване целия този комплекс от знания. Обширната литература по разните отрасли на фототехниката и нейните приложения, която съществува на немски, френски, английски и италиански езици, открива достъп до богатите съкровищници само за една шепа щастливци, които владеят някои от тези езици. По-голямата част от хората у нас, които боравят с фотографията и нейните разклонения, остават чужди на постоянните ѝ придобития, благодарение на невъзможността да се ползват от тази литература.

Нуждата от една книга на родния език, която да запознае поне елементарно интересуващия се с новите процеси в фотографията, се чувства вече належащо за нашата действителност. Г-н Апостолов, който не е бил чужд никога на развитието на своята професия, е имал щастливата идея да приготви и издаде на български едно практическо ръководство по фотография с оглед главно към последните новости в тази област. На около 180 страници е предадена в елементарна и достъпна форма обширната материя, която съставя същината на съвременната фототехника. Книгата е предназначена за фотографи и напреднали любители. Тя има, чисто практически характер и от това гледище само трябва да се цени. В книгата са събрани и добре подредени маса ценни указания от техническо естество, засягащи всички по-важни отдели и една обширна сбирка от рецепти и формули, които разкриват нови хоризонти и възможности за работа. Време е вече нашите любители да напуснат шаблонните методи на обикновените бромови, газлихтови и други процеси, които почти не позволяват индивидуална обработка и да прегърнат техниката на пигмента, хромираната гума, масленото печатане и други, които откриват пътища към истински художествени постижения. За този род работа, дето индивидуалния вкус и личните разбирания стават извор на художествено творчество, книгата дава всички необходими технически знания.

Трудът не е без недостатъци, но те не са от естество да отнемат достойнствата му. Между тях ще посочим само несполучливата терминология, която за незнаещите немски език ще създаде някои мъчнотии.

Препоръчваме горещо ръководството.

Г. Георгиев

ТУРИЗМ

ТУРИЗМ

МЛАД ТУРИСТ

ОРГАН НА ЮНО-
ШЕСКИЯ ТУРИ-
СТИЧЕН СЖЮЗ
В БЪЛГАРИЯ

ГОД. 9

Юношеския туристски сжюз ще наложи своите разбирания и ще стигне до пжлен разцвет, ако разполага с туристка книжнина. Кжм нея спадат, на пжрво място, „Млад турист“ и Организатор“. Всеки сжюзен член трябва да ги получава и чете, да им сжтрудничи и помага. Само така, нашето дело ще изиграе своята рол в пжтя на туристската просвета:

ЗАПИШЕТЕ СЕ АБОНАТ!
АБОНИРАЙТЕ СВОИ ПОЗНАТИ!

.....

СКИ. В работилницата на ул. Кресна № 2, София, се изработват всекакжв вид ски. Приемат се специални поржчки.

ОТДЕЛЪ
ИЗДАВАНІЯ
САНКТЪ
ПЕТЕРБУРГЪ

Б. Дзюковъ.

Б. Дзюковъ

СНОВА ПЪРВОИЗДАНИЕ НА ВЪЗРАСТА 18 1/2
ГОДИНА СЪ СЪСТАВЪ НА ПЪРВОИЗДАНИЕТО
ПОСЛЕДНО СЪ СЪСТАВЪ НА ПОСЛЕДНО